

แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ.6913(G)-2559

GUIDANCE ON THE APPLICATION OF THAI AGRICULTURAL STANDARD

TAS 6913(G)-2016

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเป็ดพันธุ์
GOOD AGRICULTURAL PRACTICES FOR
DUCK BREEDER FARM

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ICS 65.020.30

ISBN

แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ.6913(G)-2559

GUIDANCE ON THE APPLICATION OF THAI AGRICULTURAL STANDARD

TAS 6913 (G)-2016

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเป็ดพันธุ์ GOOD AGRICULTURAL PRACTICES FOR DUCK BREEDER FARM

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

50 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0 2561 2277 โทรสาร 0 2561 3357

www.acfs.go.th

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม ตอนพิเศษ

วันที่ พุทธศักราช 2559

คณะกรรมการวิชาการพิจารณามาตรฐานสินค้าเกษตร
เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเปิดพันธุ์

1. อธิบดีกรมปศุสัตว์หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย
นางธนิดา หรินทรานนท์	ประธานกรรมการ
2. ผู้แทนสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
นายชัยศิริ มหันตชัยสกุล
นางสาวยุพา เหล่าจินดาพันธ์	กรรมการ
3. ผู้แทนสำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์
นายวัชรพงษ์ สุดดี
นางสาวดวงดาว รักษากุล
นายณัฐวุฒิ จิระ	กรรมการ
4. ผู้แทนสำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์
นายพัฒพงษ์ โลหะอนุกุล
นางสาววันวิสาข์ แยมมีกลิ่น
นายปราโมช พวงชมพู	กรรมการ
5. ผู้แทนคณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ชัยภูมิ บัญชาศักดิ์
นายเชาว์วิทย์ ระฆังทอง	กรรมการ
6. คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ศาสตราจารย์ทวีศักดิ์ ส่งเสริม
นายเกรียงไกร วิฑูรย์เสถียร	กรรมการ
7. ผู้แทนสภาเกษตรกรแห่งชาติ
นายทรงพล พูลสวัสดิ์
นายธวัชชัย ถนอมลิขิต	กรรมการ
8. ผู้แทนกลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
นายบุญเพ็ง สันติวัฒนธรรม	กรรมการ
9. ผู้แทนสมาคมสัตวแพทย์ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก
นายกฤษ แก้วดี	กรรมการ
10. ผู้แทนสมาคมสัตวบาลแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
นายสมศักดิ์ ฤทธิ์จรุง	กรรมการ

11. ผู้แทนสมาคมผู้เลี้ยงเป็ดเพื่อการค้าและการส่งออก
นายชัยวัฒน์ ลิ้มนราภิรมย์ กรรมการ

12. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิต
นางสาวพัชรีภรณ์ นิลวิไล กรรมการ

13. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิต
นายพันศักดิ์ ชะอุ่มผล กรรมการ

14. ผู้แทนสำนักกำหนดมาตรฐาน กรรมการและเลขานุการ
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
นางสาวก่อวดี ผลเกลี้ยง

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประกาศมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สำหรับฟาร์มเปิดพันธุ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาฟาร์มเปิดพันธุ์ ให้สามารถผลิตลูกเปิดพันธุ์เนื้อ และพันธุ์ไข่ ที่มีสุขภาพแข็งแรงและมีคุณภาพดี เพื่อให้การนำมาตรฐานนี้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตรจึงเห็นสมควรจัดทำแนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเปิดพันธุ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำมาตรฐานดังกล่าว ไปปฏิบัติต่อไป

มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้กำหนดขึ้น โดยใช้เอกสารต่อไปนี้เป็นแนวทาง

มกษ. 6900-2546. มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง ฟาร์มเปิดพันธุ์และเปิดเนื้อ. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, กรุงเทพฯ. 4 หน้า

มกษ. 6901-2552. แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี สำหรับฟาร์มไก่พันธุ์. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, กรุงเทพฯ. 28 หน้า

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร
การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเปิดพันธุ์
ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑

ด้วยคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร เห็นสมควรกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเปิดพันธุ์ เป็นมาตรฐานทั่วไป ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน และปลอดภัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบมติคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงออกประกาศกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเปิดพันธุ์ มาตรฐานเลขที่ มกษ. 6913(G)-2559 ไว้เป็นมาตรฐานทั่วไป ดังมีรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

พลเอก

(ฉัตรชัย สาริกัลยะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แนวปฏิบัติในการใช้มาตรฐานสินค้าเกษตร

เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเปิดพันธุ์

1. ขอบข่าย

1.1 แนวปฏิบัตินี้ให้คำอธิบายเพื่อสร้างความเข้าใจในการนำมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเปิดพันธุ์ (มกษ.6913) ไปใช้

1.2 การตรวจสอบ การออกใบรับรอง และการให้เครื่องหมายรับรองสำหรับผู้ผลิตเปิดพันธุ์ ให้ถือตามมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเปิดพันธุ์ (มกษ. 6913)

2. คำอธิบายมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเปิดพันธุ์ (มกษ. 6913)

แนวปฏิบัตินี้จัดทำขึ้นเพื่ออธิบายสาระสำคัญของข้อกำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเปิดพันธุ์ (มกษ. 6913) เพื่อใช้เป็นเอกสารสำหรับผู้ที่น่ามาตรฐานดังกล่าวไปใช้ทำความเข้าใจ ทั้งนี้เนื้อหาในกรอบเป็นข้อกำหนดตามมาตรฐาน โดยมีคำอธิบาย ดังนี้

รายการที่ 1 องค์ประกอบฟาร์ม

มกษ. 6913: รายการองค์ประกอบฟาร์ม (1) สถานที่ตั้ง

ข้อกำหนด 1.1 ต้องได้รับการยินยอมจากราชการส่วนท้องถิ่น

คำอธิบายข้อกำหนด 1.1

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. 2558 ออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 31 กำหนดให้กิจการเพาะพันธุ์ เลี้ยง และการอนุบาลสัตว์ทุกชนิดถือเป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เพื่อประโยชน์ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจตามมาตรา 32 กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขทั่วไปให้ผู้ดำเนินกิจการปฏิบัติเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพหรือสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ดำเนินกิจการและมาตรการป้องกันอันตรายต่อสุขภาพ ผู้ดำเนินกิจการฟาร์มเปิดพันธุ์ต้องมีหลักฐานใดๆ ที่แสดงว่าได้รับการยินยอมจากหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น

มกษ. 6913: รายการองค์ประกอบฟาร์ม (1) สถานที่ตั้ง

ข้อกำหนด 1.2 ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเลี้ยงเปิดพันธุ์ ไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชน คมนาคมสะดวก และมีแหล่งน้ำสะอาดเพียงพอต่อการเลี้ยงสัตว์

คำอธิบายข้อกำหนด 1.2

ทำเลที่ตั้งฟาร์มเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ต้องให้ความสำคัญ โดยควรคำนึงถึงความสะดวกในด้านการจัดการการเลี้ยง การป้องกัน ควบคุม และกำจัดโรค รวมทั้งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ชุมชน และกฎหมายข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการตั้งกิจการฟาร์มเลี้ยงสัตว์ นอกจากนี้ควรมีแหล่งน้ำที่เหมาะสมและเพียงพอสำหรับการเลี้ยงสัตว์ เพื่อให้เปิดพันธุ์ที่เลี้ยงมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี

ที่ตั้งของฟาร์มควรตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการจัดการเลี้ยงเปิดพันธุ์ โดยต้องคำนึงถึงเส้นทางการคมนาคมที่สะดวกต่อการขนส่งลูกเปิด อาหารสัตว์ ยา วัคซีน และอุปกรณ์ต่างๆ เข้าสู่ฟาร์มรวมถึงเปิดพันธุ์และผลิตผล มีแหล่งน้ำสะอาดเพียงพอต่อการเลี้ยงสัตว์ และไม่ควรเป็นพื้นที่ราบลุ่มที่เสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วมขัง โดยพิจารณาจากลักษณะภูมิประเทศ ทิศทางการระบายน้ำ ประวัติการเกิดน้ำท่วมขังในบริเวณนั้น หรืออาจต้องมีการถมพื้นที่เพื่อปรับระดับให้สูงกว่าปกติ

มกษ. 6913: รายการองค์ประกอบฟาร์ม (1) สถานที่ตั้ง

ข้อกำหนด 1.3 ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนจากอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ

คำอธิบายข้อกำหนด 1.3

อันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพจากแหล่งกำเนิดมลพิษ เช่น ขยะหรือของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม ของเสียจากแหล่งชุมชน และการชะล้างสารเคมีจากแหล่งเกษตรกรรมที่มีการใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร รวมทั้งของเสียจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์ชนิดอื่น อาจเป็นสาเหตุทำให้สัตว์ป่วยหรือตายได้ ดังนั้นสถานที่ตั้งฟาร์มต้องห่างจากแหล่งชุมชน สถานประกอบการ และต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีความเสี่ยงจากการรั่วไหลหรือปนเปื้อนที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของเปิดพันธุ์ เช่น แหล่งรวมขยะ โรงงานอุตสาหกรรมที่มีการใช้สารเคมีในกระบวนการผลิตหรือการล้างทำความสะอาดเครื่องจักร

นอกจากนี้ฟาร์มเปิดพันธุ์ต้องมีที่ตั้งแยกออกจากฟาร์มสัตว์ปีกชนิดอื่นที่สามารถก่อให้เกิดการแพร่กระจายของเชื้อโรค และควรอยู่ห่างจากแหล่งอพยพของสัตว์ปีกธรรมชาติ แหล่งรวมสัตว์ปีก เช่น ตลาดค้าสัตว์ปีก โรงฆ่าสัตว์ปีก โรงงานรวบรวมหรือแปรรูปผลิตภัณฑ์จากมูลหรือซากสัตว์ปีกอย่างน้อย 5 กิโลเมตร หรือมีมาตรการป้องกันโรคที่ดีเพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อโรคเข้าสู่ฟาร์ม

มกษ. 6913: รายการองค์ประกอบฟาร์ม (2) ผังและลักษณะฟาร์ม

ข้อกำหนด 1.4 พื้นที่ฟาร์มมีขนาดเพียงพอเหมาะสมในการเลี้ยงสัตว์ ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพสัตว์และสิ่งแวดล้อม มีรั้วรอบพื้นที่การเลี้ยง

คำอธิบายข้อกำหนด 1.4

สภาพของพื้นที่เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดรูปแบบของการเลี้ยงเปิดพันธุ์ โดยฟาร์มที่มีขนาดพื้นที่เหมาะสมในการเลี้ยงสัตว์ มีรั้วรอบขอบชิด เพื่อป้องกันการเข้า-ออกของสัตว์ชนิดอื่น และอยู่ห่างจากแหล่งน้ำสาธารณะ หรือมีการป้องกันการไหลของของเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะจะส่งผลให้การบริหารจัดการฟาร์ม การคมนาคมภายในฟาร์ม การป้องกันและควบคุมโรค ทำได้สะดวก รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ฟาร์มเปิดพันธุ์ต้องมีพื้นที่เหมาะสมกับขนาดและจำนวนโรงเรือนที่มีภายในฟาร์ม ไม่ก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและสุขภาพสัตว์ ควรมีระยะห่างของแต่ละโรงเรือนเพื่อการระบายอากาศที่ดี และควบคุมการแพร่กระจายโรกระหว่างโรงเรือน

มีรั้วรอบบริเวณพื้นที่เลี้ยงเปิดพันธุ์ ที่สามารถป้องกันการเข้าของคนและสัตว์ต่างๆ เช่น สุนัข โค กระบือ แยกพื้นที่อยู่อาศัยออกจากพื้นที่เลี้ยงสัตว์ และต้องมีทางเข้า-ออกที่มีระบบป้องกันเชื้อโรคก่อนเข้าและออกจากฟาร์มและพื้นที่เลี้ยงเปิดพันธุ์

มกษ. 6913 : รายการองค์ประกอบฟาร์ม (2) ผังและลักษณะฟาร์ม

ข้อกำหนด 1.5 มีการวางผังฟาร์มที่ดี และจัดพื้นที่เป็นสัดส่วนอย่างชัดเจน เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ เช่น บริเวณเลี้ยงสัตว์ เก็บอาหารสัตว์ เก็บอุปกรณ์ ทำลายซากสัตว์ รวบรวมขยะและสิ่งปฏิกูล และที่พักอาศัย

คำอธิบายข้อกำหนด 1.5

การจัดแบ่งพื้นที่ภายในฟาร์มออกเป็นสัดส่วนเป็นสิ่งหนึ่งซึ่งช่วยให้การปฏิบัติงานของบุคลากรในกิจกรรมต่างๆ เช่น การเลี้ยงเปิดพันธุ์ การขนส่ง และการจัดการผลผลิต ได้ง่ายและสะดวก รวมทั้งการวางแผนและควบคุมการเกิดโรคเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ฟาร์มเปิดพันธุ์ต้องมีการจัดวางผัง แบ่งพื้นที่ภายในฟาร์มออกเป็นสัดส่วน มีการแยกเขตที่พักอาศัยของบุคลากรจากพื้นที่เลี้ยงเปิดพันธุ์ให้ชัดเจน จัดทำผังแสดงขอบเขตของฟาร์ม ขอบเขตของพื้นที่เลี้ยงเปิดพันธุ์ โดยในแผนผังควรแสดงตำแหน่งของสถานที่ภายในฟาร์มให้ครบถ้วน เช่น ตำแหน่งที่ตั้งของโรงเรือน โรงเก็บอาหารสัตว์ โรงผสมอาหารสัตว์ โรงเก็บอุปกรณ์เวชภัณฑ์และสารเคมี พื้นที่ทำลายซากสัตว์ปีก พื้นที่รวบรวมขยะและสิ่งปฏิกูล อาคารสำนักงาน บ้านพักอาศัย แหล่งน้ำใช้หรือสถานที่กักเก็บน้ำ นอกจากนี้เมื่อคำนึงถึงทั้งหลักสวัสดิภาพสัตว์และความปลอดภัยของบุคลากรในการทำงานแล้ว ในแผนผังควรแสดงตำแหน่งหรือสถานที่จำเป็นในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น จุดรวมพล

อุปกรณ์ดับเพลิง ห้องหรืออุปกรณ์ปฐมพยาบาล รวมถึงแหล่งน้ำสำรองในกรณีที่ระบบน้ำภายในฟาร์ม ชัดข้อง

มกษ. 6913: รายการองค์ประกอบฟาร์ม (3) โรงเรือน

ข้อกำหนด 1.6 สร้างด้วยวัสดุที่คงทนถาวร ง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษา มีการระบายอากาศที่ดีและไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคนและเปิดพันธุ์

คำอธิบายข้อกำหนด 1.6

โรงเรือน (duck house) หมายถึง อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างมีหลังคาที่ใช้เลี้ยงเปิดพันธุ์ ซึ่งมีทั้งโรงเรือนเปิดและโรงเรือนปิด

- โรงเรือนเปิด (conventional house/ opened house) หมายถึง โรงเรือนที่มีสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ โดยจะแปรผันไปตามสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรือน

- โรงเรือนปิด (enclosed house/ environmentally controlled house) หมายถึง โรงเรือนที่สามารถควบคุมสภาพแวดล้อม เช่น อุณหภูมิ ความชื้น การระบายอากาศ แสงสว่าง ให้เหมาะสมกับความต้องการของเปิดพันธุ์

การสร้างโรงเรือนที่ดีควรเลือกแบบของโรงเรือนที่เหมาะสมกับชนิดและอายุของเปิด เนื่องจากโรงเรือนเป็นที่อยู่อาศัยของเปิดพันธุ์ โรงเรือนที่แข็งแรง สามารถกันแดดกันฝน เหมาะสม และมีการจัดการโรงเรือนที่ดี เปิดก็จะอยู่อย่างสุขสบาย ไม่เครียด ส่งผลดีต่อสุขภาพของเปิด

โรงเรือนที่ใช้เลี้ยงเปิดต้องมีโครงสร้างแข็งแรง สร้างด้วยวัสดุถาวร ง่ายต่อการบำรุงรักษาและทำความสะอาด มีหลังคาสำหรับกันแดดกันฝน และมีการระบายอากาศที่ดี วัสดุที่ใช้ในการสร้างโรงเรือนไม่ควรมีส่วนยื่นที่แหลมคม ซึ่งทำให้สัตว์หรือผู้ปฏิบัติงานได้รับอันตราย และควรเป็นวัสดุที่สามารถทำความสะอาดและฆ่าเชื้อได้ง่าย

มกษ. 6913: รายการองค์ประกอบฟาร์ม (3) โรงเรือน

ข้อกำหนด 1.7 มีพื้นที่เพียงพอในการเลี้ยงเปิดพันธุ์ให้ถูกสุขลักษณะ และเปิดสามารถแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติได้

คำอธิบายข้อกำหนด 1.7

โรงเรือนต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับจำนวนเปิดพันธุ์ที่เลี้ยง จำนวนเปิด ไม่หนาแน่นเกินไป เพื่อให้ถูกสุขลักษณะ เปิดพันธุ์มีอิสระในการเคลื่อนไหว และสามารถแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติได้

มกษ. 6913: รายการองค์ประกอบฟาร์ม (3) โรงเรือน

ข้อกำหนด 1.8 สภาพแวดล้อมในโรงเรือนเหมาะสมต่อการเลี้ยงเปิดพันธุ์

คำอธิบายข้อกำหนด 1.8

การควบคุมสภาพแวดล้อมในโรงเรือนให้เหมาะสมเป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลิตเปิดพันธุ์ สภาพแวดล้อมในโรงเรือนจะผันแปรไปตามสภาพของอากาศ ความชื้น มลภาวะ ทั้งจากภายนอกและภายในโรงเรือน เปิดพันธุ์อาจทนสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ ไม่สบายตัว เกิดความเครียด ผลผลิตลดลง หรืออาจเกิดโรคได้ ดังนั้นจึงต้องมีการควบคุมสภาพแวดล้อมภายในโรงเรือนให้มีความเหมาะสมกับสายพันธุ์ ขนาด อายุของเปิดพันธุ์ เช่น การระบายอากาศเพื่อลดอุณหภูมิและปริมาณแก๊สต่างๆ ที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพเปิดพันธุ์

มกษ. 6913: รายการองค์ประกอบฟาร์ม (3) โรงเรือน

ข้อกำหนด 1.9 สามารถป้องกันนกไม่ให้เข้าสู่บริเวณโรงเรือนได้

คำอธิบายข้อกำหนดที่ 1.9

นกอาจนำโรคมาสู่เปิดพันธุ์ได้ และมีผลต่อสุขภาพของเปิดพันธุ์ ดังนั้นฟาร์มเปิดพันธุ์ต้องมีมาตรการป้องกันนก ตามความเหมาะสมของโรงเรือนและพื้นที่การเลี้ยง เช่น การทำตาข่าย

มกษ. 6913: รายการองค์ประกอบฟาร์ม (3) โรงเรือน

ข้อกำหนด 1.10 ในกรณีที่ใช้วัสดุรองพื้นภายในโรงเรือน วัสดุที่ใช้ต้องใหม่ สะอาด แห้ง และมีการฆ่าเชื้อก่อนนำมาใช้

คำอธิบายข้อกำหนด 1.10

กรณีที่โรงเรือนใช้วัสดุรองพื้นเพื่อช่วยดูดซับความชื้นจากมูลเปิดและน้ำที่หกจากอุปกรณ์ให้น้ำ และช่วยลดการสัมผัสกับมูลโดยตรง วัสดุรองพื้นที่แห้งและสะอาดจะทำให้เปิดพันธุ์ในโรงเรือนสะอาดและอยู่ได้สบาย

วัสดุรองพื้นที่ใช้ภายในโรงเรือน เช่น แกลบ ฟาง ชีบกบ ชีลื้อย ต้องใหม่ แห้ง สะอาด อยู่ในสภาพดี และสามารถตรวจสอบแหล่งที่มาได้

กรณีพื้นโรงเรือนที่เป็นสแลท (Slat) ควรเป็นวัสดุที่ทนทาน ไม่มีกษาด แห้ง สะอาด อยู่ในสภาพดี

ทั้งนี้วัสดุรองพื้นควร ทำการฆ่าเชื้อก่อนนำมาใช้ หรือก่อนนำเปิดพันธุ์เข้าเลี้ยง รวมทั้งต้องคอยดูแล วัสดุรองพื้นให้อยู่ในสภาพดี มีการกระจายตัว ไม่บางจนทำให้เปิดเกิดปัญหาฝ่าเท้า ข้อขา หรือหน้าอก อักเสบเป็นแผลได้

รายการที่ 2 อาหารสำหรับเปิดพันธุ์

มกษ. 6913: รายการอาหารสำหรับเปิดพันธุ์

ข้อกำหนด 2.1 มีคุณภาพและมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์

คำอธิบายข้อกำหนด 2.1

อาหารสัตว์เป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการเลี้ยงเปิดพันธุ์ มีการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานตามพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ.2558 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้มั่นใจว่าได้ อาหารสัตว์ที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัย ไม่หมดอายุ ไม่มีการผสมยาสัตว์หรือสารเคมีต้องห้ามลงในอาหารสัตว์

อาหารที่ใช้เลี้ยงเปิดพันธุ์ต้องมีความเหมาะสมกับความต้องการทางโภชนาการในแต่ละช่วงอายุและพันธุ์เปิด และต้องมาจากผู้ผลิตที่ได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ.2558 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม หรือหากผสมอาหารสัตว์ใช้เองต้องมีคุณภาพเทียบเท่ามาตรฐานเดียวกัน

มกษ. 6913: รายการอาหารสำหรับเปิดพันธุ์

ข้อกำหนด 2.2 ในกรณีผสมอาหารเองในฟาร์ม ห้ามใช้สารต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์

คำอธิบายข้อกำหนดที่ 2.2

ในกรณีผสมอาหารสำหรับเปิดพันธุ์ วัตถุดิบที่ใช้หรือสิ่งที่เติมในอาหารต้องมีคุณภาพ ไม่ใช้สารต้องห้าม ตามกฎหมาย ว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ หากมีความจำเป็นต้องใช้สารเคมีหรือยาผสมในอาหาร เพื่อป้องกันและรักษาโรค ต้องอยู่ภายใต้การดูแลรับผิดชอบของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม

มกษ. 6913: รายการอาหารสำหรับเปิดพันธุ์

ข้อกำหนด 2.3 ตรวจสอบคุณภาพอาหารเปิดพันธุ์ทางกายภาพในเบื้องต้น และเก็บตัวอย่างอาหารเพื่อวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ หากเกิดกรณีมีปัญหาหรือข้อสงสัย

คำอธิบายข้อกำหนดที่ 2.3

อาหารสัตว์ที่เสื่อมสภาพหากนำมาเลี้ยงสัตว์อาจเกิดอันตรายต่อสุขภาพของเปิดพันธุ์ และส่งผลต่อคุณภาพของเปิดพันธุ์ได้ ดังนั้นหากพบว่าอาหารมีสี กลิ่นที่ผิดปกติ หรือรวมตัวเป็นก้อนควรเก็บตัวอย่างมาวิเคราะห์ก่อนนำมาเลี้ยงเปิดพันธุ์

ในการตรวจรับอาหารสัตว์ควรมีการตรวจสอบคุณภาพอาหารสัตว์เบื้องต้นอย่างสม่ำเสมอ โดยควรตรวจสอบ

1. ภาชนะบรรจุอาหารสัตว์ เช่น ไม้ฉีกขาด แตก ชำรุด มีฉลากถูกต้อง
2. สุ่มตรวจอาหารสัตว์และหากพบว่าอาหารมี สี กลิ่นที่ผิดปกติ หรือรวมตัวเป็นก้อน
3. ควรเก็บตัวอย่างอาหารทุกรุ่นการผลิตที่มีการนำมาใช้ในฟาร์มเอาไว้อย่างน้อย 3 เดือน เพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับการส่งตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการ กรณีเกิดปัญหาสุขภาพที่สงสัยว่าอาจมีสาเหตุจากอาหารขึ้นภายหลัง

มกษ. 6913: รายการอาหารสำหรับเปิดพันธุ์

ข้อกำหนด 2.4 ใช้ภาชนะให้อาหารที่สะอาดและเหมาะสมกับจำนวนและอายุของเปิดพันธุ์ และจัดวางในตำแหน่งที่เปิดพันธุ์ทุกตัวเข้าถึงอาหารสัตว์ได้

คำอธิบายข้อกำหนด 2.4

สุขอนามัยของอุปกรณ์ ภาชนะบรรจุอาหารสัตว์ รวมทั้งสถานที่เก็บอาหาร เป็นอีกปัจจัยที่มีความสำคัญในการเลี้ยงเปิดพันธุ์ เนื่องจากภาชนะหรืออุปกรณ์ใส่อาหาร ที่มีการทำความสะอาด ผ่าเชื้อ การเก็บรักษา หรือการใช้ที่ไม่ถูกวิธี อาจทำให้มีการปนเปื้อนของสารเคมีหรือจุลชีพที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพเปิดพันธุ์ได้ ดังนั้นภาชนะบรรจุควรสะอาดแห้ง ไม่ชำรุด และถ้าถูกเคลือบด้วยสารอื่น สารนั้นต้องไม่เป็นอันตรายต่อตัวสัตว์

ในระหว่างการเลี้ยง และเมื่อถึงช่วงเตรียมโรงเรือน ต้องมีการล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อสถานที่เก็บอาหารด้วยทุกครั้ง

นอกจากนี้การเข้าถึงอาหารอย่างทั่วถึงของเปิดพันธุ์ก็เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อสุขภาพและการเจริญเติบโตของเปิดพันธุ์ ในการให้อาหารควรใช้ภาชนะที่เหมาะสมกับอายุและจำนวนของเปิดพันธุ์ จัดวางอุปกรณ์ในตำแหน่งที่เหมาะสมและทั่วถึง เพื่อป้องกันการแย่งกินอาหาร

มกษ. 6913: รายการอาหารสำหรับเปิดพันธุ์

ข้อกำหนด 2.5 การผสมสารเคมีหรือยาในอาหารเพื่อรักษาโรค ต้องอยู่ภายใต้การดูแลรับผิดชอบของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม รวมถึงมีสถานที่เก็บอาหารสัตว์ผสมยาแยกออกจากการเก็บอาหารทั่วไปและมีป้ายบ่งชี้

คำอธิบายข้อกำหนด 2.5

สารเคมีหรือยาที่ผสมในอาหารสัตว์อาจก่อให้เกิดปัญหาการตกค้างในผลิตภัณฑ์จากสัตว์ซึ่งอาจมีผลต่อสุขภาพทั้งคนและสัตว์ ดังนั้นในกรณีที่ต้องผสมสารเคมีหรือยาลงในอาหารสัตว์ ต้องอยู่ภายใต้

การดูแลรับผิดชอบของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม เพื่อควบคุมและจำกัดการใช้เท่าที่จำเป็น และหลีกเลี่ยงอันตรายจากการตกค้าง ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการดื้อยาของจุลชีพ

ห้ามผสมสารเคมีหรือยาที่ไม่อนุญาตให้ใช้ในอาหารสัตว์ เช่น ไนโตรฟูแรน คลอแรมเฟนิคอล ซึ่งหากตกค้างจะก่อให้เกิดการสะสมในร่างกายและเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค นอกจากนี้ฟาร์มต้องมีบริเวณเก็บอาหารสัตว์ผสมแยกออกจากการเก็บอาหารทั่วไปและมีป้ายบ่งชี้

มกษ. 6913: รายการอาหารสำหรับเป็ดพันธุ์

ข้อกำหนด 2.6 มีสถานที่เก็บอาหารเป็ดพันธุ์ที่สามารถป้องกันการปนเปื้อนและการเสื่อมสภาพของอาหารสัตว์ได้

คำอธิบายข้อกำหนด 2.6

การเก็บรักษาวัตถุดิบและอาหารที่ผสมแล้ว ควรเก็บในที่ที่เหมาะสมมิดชิด ในภาชนะบรรจุอาหารที่มีฝาปิด หรือปิดปากถุง บริเวณที่เก็บอาหารหรือผสมอาหาร ควรทำความสะอาด เก็บเศษอาหาร และกำจัดบริเวณที่หนูหรือสัตว์อื่นๆ มาทำรัง หรือใช้สารเคมีหรือวิธีการกำจัดให้เหมาะสม เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของอันตรายต่างๆ

สถานที่เก็บรักษาอาหารสัตว์ ควรเป็นสถานที่เฉพาะ สะอาด แห้ง ระบายอากาศได้ดี มีการป้องกันแมลงและสัตว์พาหะต่างๆ รวมถึงสามารถป้องกันการปนเปื้อนและรักษาคุณภาพของอาหารไม่ให้เสื่อมสภาพ นอกจากนี้ต้องมีวัสดุรองด้านล่างของภาชนะบรรจุอาหารสัตว์ เพื่อให้อากาศถ่ายเทและป้องกันความชื้นจากพื้น หากอาหารมีความชื้นอาจก่อให้เกิดเชื้อราและสารพิษจากเชื้อรา เช่น อะฟลาทอกซิน (Aflatoxin) ได้ กรณีมีวัตถุดิบที่เป็นวิตามินใช้สำหรับผสมอาหารสัตว์ ให้เก็บไว้ในห้องปรับอากาศที่มีการควบคุมอุณหภูมิ การจัดวางอาหารภายในโรงเก็บอาหารสัตว์ควรเรียงลำดับแยกตามวันผลิตหรือรุ่นการผลิต อาจติดป้ายหรือทำสัญลักษณ์ไว้ เพื่อจะได้มีการนำไปใช้ตามลำดับการผลิตก่อนหลัง เพื่อไม่ให้มีอาหารตกค้าง หมดอายุ และสัตว์ได้กินอาหารที่สดใหม่อยู่เสมอ

รถบรรทุกที่ใช้ในการขนส่งอาหารสัตว์ ส่วนที่ใช้บรรทุกควรแห้งและสะอาด เหมาะต่อการขนส่งอาหารสัตว์ และควรมีบันทึกการทำความสะอาดและการขนส่งของรถแต่ละคัน

รายการที่ 3 น้ำสำหรับเปิดพันธุ์

มกษ. 6913: รายการน้ำสำหรับเปิดพันธุ์

ข้อกำหนด 3.1 แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์มต้องอยู่ในบริเวณที่ไม่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตราย

คำอธิบายข้อกำหนด 3.1

น้ำเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการเลี้ยงเปิดพันธุ์ น้ำที่ใช้ต้องมีคุณภาพเหมาะสมและมีปริมาณเพียงพอหรืออย่างน้อยตลอดช่วงของการเลี้ยงเปิดพันธุ์ ถ้าคุณภาพน้ำเหมาะสมก็จะทำให้สัตว์เจริญเติบโตได้ดี แต่หากน้ำมีคุณภาพไม่เหมาะสมอาจทำให้สัตว์ป่วย เป็นโรคได้ง่าย

การพิจารณาเลือกแหล่งน้ำสำหรับเลี้ยงสัตว์ เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยลดผลกระทบและความเสี่ยงต่อการดำเนินกิจกรรมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ แหล่งน้ำที่นำมาใช้สำหรับการเลี้ยงเปิดพันธุ์ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ หรือน้ำบาดาล ต้องปราศจากการปนเปื้อนของอันตรายจากแหล่งมลพิษ เช่น โรงงานอุตสาหกรรม ของเสียจากแหล่งชุมชน รวมถึงน้ำเสียจากโรงเรือน และบ้านพักอาศัย ที่จะสามารถปนเปื้อนเข้าสู่แหล่งน้ำที่ใช้ในฟาร์ม และส่งผลกระทบต่อสุขภาพสัตว์ และบุคคลากรภายในฟาร์ม

มกษ. 6913: รายการน้ำสำหรับเปิดพันธุ์

ข้อกำหนด 3.2 น้ำที่ใช้เลี้ยงเปิดพันธุ์และใช้ในฟาร์มต้องเป็นน้ำที่สะอาด เหมาะสม และเพียงพอตามวัตถุประสงค์ของการใช้

คำอธิบายข้อกำหนด 3.2

น้ำที่ใช้เลี้ยงสัตว์และใช้ในฟาร์มควรเป็นน้ำสะอาดมีปริมาณเพียงพอ ฟาร์มควรมีระบบจัดการคุณภาพน้ำ ซึ่งอาจเป็นระบบเครื่องสูบน้ำ มีบ่อพักน้ำที่สามารถบำบัดน้ำก่อนนำไปใช้เลี้ยง หรือระบบน้ำหมุนเวียนแบบปิดที่มีการบำบัดน้ำก่อน เพื่อลดการปนเปื้อนจากสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพสัตว์และผู้บริโภค น้ำมีคุณภาพตามมาตรฐานน้ำบาดาลที่จะใช้บริโภคได้ของประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และมาตรการในทางวิชาการสำหรับการป้องกันด้านสาธารณสุขและการป้องกันในเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ พ.ศ. 2551 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

ควรมีผลตรวจตัวอย่างคุณภาพน้ำหรือสุ่มเก็บตัวอย่างน้ำอย่างน้อย 1 ครั้ง ในระยะเริ่มจัดระบบการผลิตและในช่วงเวลาที่มีสภาพแวดล้อมเสี่ยงต่อการนำไปใช้ในการผลิต หรือมีความสงสัยในคุณภาพน้ำ ควรมีการตรวจคุณภาพน้ำบางรายการตามความเสี่ยงของการปนเปื้อนของอันตรายที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพสัตว์และผู้บริโภค เพื่อวิเคราะห์การปนเปื้อนจากวัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย และเก็บใบแจ้งผลการวิเคราะห์น้ำใช้เป็นหลักฐาน

รายการที่ 4 การจัดการฟาร์ม

มกษ. 6913: รายการการจัดการฟาร์ม (1) คู่มือการจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 4.1 มีคู่มือการจัดการฟาร์มที่แสดงรายละเอียดการปฏิบัติงานที่สำคัญภายในฟาร์ม ได้แก่ ระบบการเลี้ยง อาหารและน้ำสำหรับเปิดพันธุ์ การจัดการฟาร์ม การจัดการด้านสุขภาพเปิดพันธุ์ การจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์ปีก การจัดการสิ่งแวดล้อม และระบบการบันทึกข้อมูล

คำอธิบายข้อกำหนด 4.1

เพื่อให้การปฏิบัติงานภายในฟาร์มเป็นไปด้วยความถูกต้องเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ เกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดพันธุ์ต้องมีการจัดการในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

คู่มือฟาร์มที่แสดงให้เห็นรายละเอียดการจัดการฟาร์มตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเปิดพันธุ์จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มมีข้อมูลประวัติการทำฟาร์มเลี้ยงเปิดพันธุ์และมีแนวทางการทำงานในขั้นตอนต่างๆ ที่ชัดเจนตลอดการเลี้ยง ลดความผิดพลาดมีวิธีแก้ไขที่ถูกต้องทันเวลาและลดความเสียหายในการประกอบกิจการฟาร์มเปิดพันธุ์

คู่มือการจัดการฟาร์ม ต้องแสดงให้เห็นระบบการเลี้ยง อาหารและน้ำสำหรับเปิดพันธุ์ การจัดการฟาร์ม การจัดการด้านสุขภาพเปิดพันธุ์ การจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์ปีก การจัดการสิ่งแวดล้อม และระบบการบันทึกข้อมูล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. การเตรียมโรงเรือน
2. การกกลูกเปิด
3. การจัดการด้านการเลี้ยงเปิดพันธุ์ (ตามช่วงอายุ)
4. การจัดการไขฟักและไขที่ไม่ได้มาตรฐาน
5. การจัดการด้านอาหารและน้ำ
6. การทำความสะอาดและบำรุงรักษา
7. การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ปีก ประกอบด้วย โปรแกรมการใช้วัคซีน การใช้ยา การสุ่มตรวจสถานะโรคและระดับภูมิคุ้มกันโรค การจัดการเปิดพันธุ์ที่ป่วยหรือตาย
8. การควบคุมสัตว์พาหะ
9. การจัดการเรื่องสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย แสงสว่าง อุณหภูมิ ความชื้น การระบายอากาศ การกำจัดของเสีย
10. การคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพสัตว์ปีก ณ สถานที่เลี้ยงและการขนส่ง

มกษ. 6913: รายการการจัดการฟาร์ม (2) บุคลากร

ข้อกำหนด 4.2 มีจำนวนบุคลากรเหมาะสมกับจำนวนเปิดพันธุ์ที่เลี้ยง มีการจัดแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน

คำอธิบายข้อกำหนด 4.2

การจัดการบุคลากรที่ดี เป็นตัวแปรหนึ่งที่สำคัญที่ทำให้กิจการฟาร์มเลี้ยงสัตว์ประสบความสำเร็จ โดยการจัดแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรนั้น ควรจัดแบ่งตามความรู้ ความสามารถและความถนัด โดยคำนึงถึงจำนวนบุคลากรที่มีความเหมาะสมต่อภาระงานที่รับผิดชอบ

บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มเปิดพันธุ์ควรมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในแต่ละตำแหน่งอย่างชัดเจนโดยประกอบด้วย

- ผู้เลี้ยงเปิดพันธุ์ คือ ผู้ดูแลเลี้ยงเปิดพันธุ์ที่ได้รับการฝึกอบรมด้านการเลี้ยงเปิดพันธุ์
- สัตวบาล คือ ผู้ควบคุมดูแลการเลี้ยงเปิดพันธุ์สำเร็จการศึกษาทางสัตวบาล/สัตวศาสตร์หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง

- สัตวแพทย์ คือ ผู้ควบคุมกำกับดูแลด้านสุขภาพสัตว์และสุขอนามัยภายในฟาร์มตลอดจนรับผิดชอบดูแลสวัสดิภาพของเปิดพันธุ์โดยต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่งและได้รับใบรับรองสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก

และมีจำนวนบุคลากรเพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนเปิดพันธุ์ที่เลี้ยงประกอบด้วย

- ผู้เลี้ยงเปิดพันธุ์
 - โรงเรือนเปิด: ผู้เลี้ยงเปิดพันธุ์ 1 คน ดูแลเปิดพันธุ์ไม่เกิน 5,000 ตัว
 - โรงเรือนปิด: ผู้เลี้ยงเปิดพันธุ์ 1 คน ดูแลเปิดพันธุ์ไม่เกิน 25,000 ตัว
- สัตวบาล
 - สัตวบาล 1 คน ดูแลเปิดพันธุ์ไม่เกิน 100,000 ตัว
- สัตวแพทย์
 - สัตวแพทย์ 1 คน รับผิดชอบในการดูแลเปิดพันธุ์ไม่เกิน 1,500,000 ตัว

มกษ. 6913: รายการการจัดการฟาร์ม (2) บุคลากร

ข้อกำหนด 4.3 บุคลากรที่ทำหน้าที่เลี้ยงเปิดพันธุ์ต้องมีความรู้และผ่านการฝึกอบรมเพื่อให้เลี้ยงเปิดได้อย่างถูกต้อง

คำอธิบายข้อกำหนด 4.3

การเลี้ยงเปิดพันธุ์อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการจะช่วยให้เปิดพันธุ์มีอัตราการรอดสูงได้ผลิตผลที่ดีและมีคุณภาพตามมาตรฐาน ดังนั้นบุคลากรที่ดูแลเลี้ยงเปิดพันธุ์ต้องได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการในการเลี้ยงเปิดพันธุ์อย่างถูกต้อง และติดตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีการเลี้ยงอย่างสม่ำเสมอ

บุคลากรที่ดูแลเลี้ยงเปิดพันธุ์ต้องมีความรู้ ความชำนาญในการดูแลเปิดพันธุ์เป็นอย่างดีได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่องมีโปรแกรมและการฝึกอบรมประจำปี และบันทึกข้อมูลการฝึกอบรมในประวัติบุคลากรในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ก่อนเริ่มปฏิบัติงาน เช่น

- การจัดการดูแลเปิดพันธุ์ระยะต่าง ๆ
- การเตรียมโรงเรือน
- หลักสวัสดิภาพสัตว์ปีก
- สุขลักษณะส่วนบุคคล
- การสุขาภิบาล
- การปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น ไฟฟ้าดับ อัคคีภัย อุทกภัย สารเคมีรั่วไหล
- การใช้เวชภัณฑ์ ชีวภัณฑ์ และเคมีภัณฑ์สำหรับสัตว์
- ระบบประกันคุณภาพ เช่น Good Agriculture Practice (GAP)

มกษ. 6913: รายการการจัดการฟาร์ม (2) บุคลากร

ข้อกำหนด 4.4 มีผู้ควบคุมดูแลการเลี้ยงเปิดพันธุ์ที่เป็นสัตว์บาล หรือบุคลากรที่มีประสบการณ์และได้รับการอบรมหลักสูตรด้านสัตว์บาล/สัตวศาสตร์

คำอธิบายข้อกำหนด 4.4

บุคลากร ผู้ควบคุมฟาร์มเป็นผู้ที่มีความเข้าใจเรื่องการจัดการฟาร์มทั่วไป และการจัดการด้านสุขภาพและสุขาภิบาลของฟาร์ม การใช้อาหารในฟาร์ม ความปลอดภัยของสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้บุคลากรที่ดูแลฟาร์มต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ หรือผ่านการอบรมหลักสูตรด้านสัตว์บาล หรือสัตวศาสตร์

บุคลากรผู้ควบคุมดูแลการจัดการด้านสุขภาพและสุขาภิบาลภายในฟาร์ม ต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ หรือผ่านการอบรมหลักสูตรด้านสัตว์บาลหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง

มกษ. 6913: รายการการจัดการฟาร์ม (2) บุคลากร

ข้อกำหนด 4.5 มีสัตวแพทย์ที่มีใบรับรองเป็นผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีกกำกับดูแลด้านสุขภาพเปิดพันธุ์

คำอธิบายข้อกำหนด 4.5

สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเป็นผู้ที่มีความเข้าใจเรื่องการจัดการฟาร์มทั่วไปและการจัดการด้านสุขภาพและโรคในสัตว์ การใช้อาหารในฟาร์มความปลอดภัยของสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการขอรับและออกใบรับรองสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์ พ.ศ. 2558 กำหนดให้ “สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์” หมายความว่า สัตวแพทย์ที่มีใบอนุญาตเป็น

ผู้ประกอบการวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่ง ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545 และได้รับใบรับรองเป็นสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเลี้ยงสัตว์จากกรมปศุสัตว์

มกษ. 6913: รายการการจัดการฟาร์ม (2) บุคลากร

ข้อกำหนด 4.6 บุคลากรต้องมีสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดีและต้องได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี

คำอธิบายข้อกำหนดที่ 4.6

การมีสุขลักษณะส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มที่ดี เป็นปัจจัยที่สำคัญในการป้องกันหรือลดการปนเปื้อนของเชื้อก่อโรคที่สำคัญจากผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มสู่สัตว์ที่เลี้ยงได้

บุคลากรผู้ปฏิบัติงานในฟาร์มต้องได้รับการตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และห้ามผู้ที่มีอาการเจ็บป่วยของโรกระบบทางเดินหายใจและโรกระบบทางเดินอาหาร เช่น ไอ เจ็บคอ ท้องร่วง อาเจียน หรือมีไข้ เข้าปฏิบัติงานในโรงเรือน โดยแจ้งผู้จัดการฟาร์มให้ทราบเพื่อให้หยุดพักจนกระทั่งหายดีจึงให้กลับเข้าปฏิบัติงานภายในส่วนโรงเรือนเลี้ยงเปิดพันธุ์ได้

มกษ. 6913: รายการการจัดการฟาร์ม (3) การทำความสะอาดและบำรุงรักษา

ข้อกำหนด 4.7 โรงเรือน และอุปกรณ์ต้องสะอาด ถูกสุขลักษณะ มีการบำรุงรักษาโรงเรือนและอุปกรณ์ ให้อยู่ในสภาพดี มีความปลอดภัยต่อเปิดพันธุ์และผู้ปฏิบัติงาน

คำอธิบายข้อกำหนด 4.7

ฟาร์มเปิดพันธุ์ต้องมีระบบทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรงเรือนและอุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ และถูกสุขลักษณะ โดยอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงเปิดพันธุ์ เช่น ภาชนะให้อาหารและน้ำ ต้องได้รับการทำความสะอาด ฆ่าเชื้อ ก่อนนำเปิดพันธุ์รุ่นใหม่เข้าเลี้ยง

การบำรุงรักษา ซ่อมแซมโรงเรือนและอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดี มีวัตถุประสงค์เพื่อความปลอดภัยของเปิดพันธุ์และผู้ปฏิบัติงาน และเป็นการรักษาสมรรถนะและความสามารถในการทำงานในฟาร์มให้สามารถดำเนินไปตามแผนที่กำหนดไว้

โรงเรือนและอุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยงเปิดพันธุ์ต้องมีการซ่อมแซม บำรุงรักษาโรงเรือนให้อยู่ในสภาพดี มีความปลอดภัยต่อเปิดพันธุ์และผู้ปฏิบัติงาน ปิดช่องหรือรูรั่วตามผนัง ประตู ฝ้าม่าน หลังคา ที่อาจทำให้สัตว์พาหะเข้าสู่โรงเรือนได้ รวมทั้งตรวจสอบและซ่อมแซมอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงทั้งแบบปกติและแบบอัตโนมัติให้อยู่ในสภาพที่ดีใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยมีแผนการซ่อมบำรุงรักษาอุปกรณ์แต่ละชนิดตามระยะเวลา

มกษ. 6913: รายการการจัดการฟาร์ม (3) การทำความสะอาดและบำรุงรักษา

ข้อกำหนด 4.8 ทำความสะอาด ฆ่าเชื้อโรงเรือนและอุปกรณ์หลังจากย้ายเปิดพันธุ์รุ่นเก่าออก และก่อนนำเปิดพันธุ์รุ่นใหม่เข้าเลี้ยง

ข้อกำหนด 4.9 หลังจากปลดเปิดพันธุ์ให้ทำความสะอาด ฆ่าเชื้อโรงเรือนและอุปกรณ์ ตรวจสอบประสิทธิภาพ การทำความสะอาด เช่น การป้ายเชื้อ (swab) และปิดพักโรงเรือนตามระยะเวลาที่กรมปศุสัตว์กำหนด

คำอธิบายข้อกำหนดที่ 4.8 และ 4.9

หลังจากย้ายเปิดพันธุ์รุ่นเก่าออกเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดพันธุ์ต้องนำมูลสัตว์และวัสดุรองพื้นออกและทำความสะอาดและฆ่าเชื้ออุปกรณ์และโรงเรือน ตรวจสอบประสิทธิภาพการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรงเรือน เช่น การป้ายเชื้อเพื่อดูปริมาณแบคทีเรียทั้งหมด การตรวจหาเชื้อแชลโมเนลลา

ปิดพักโรงเรือนก่อนนำเปิดพันธุ์รุ่นใหม่เข้าเลี้ยงและกรณีเกิดโรคระบาดให้ปฏิบัติตามประกาศและระเบียบของกรมปศุสัตว์

มกษ. 6913: รายการการจัดการฟาร์ม

ข้อกำหนด 4.10 สารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือวัตถุอันตรายที่ใช้ในกระบวนการต่าง ๆ ให้ใช้ตามคำแนะนำของฉลากผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ หรือตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก

คำอธิบายข้อกำหนด 4.10

สารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่ใช้ในกระบวนการต่าง ๆ ต้องได้รับอนุญาตจากกรมปศุสัตว์ให้ใช้ในฟาร์มเลี้ยงสัตว์ โดยให้ใช้ตามคำแนะนำในฉลากผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ หรือตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก

เลือกใช้สารทำความสะอาดและน้ำยาฆ่าเชื้อที่อยู่ในรายชื่อสารเคมี/ผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่อนุญาตให้ใช้ในฟาร์มเลี้ยงสัตว์ของกรมปศุสัตว์ หรือตามดุลยพินิจของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มและควรมีคู่มือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเตรียมน้ำยาฆ่าเชื้อ หรือปฏิบัติตามคำแนะนำบนฉลาก

ต้องจัดเก็บสารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายชนิดต่าง ๆ เป็นสัดส่วนในสถานที่เก็บเฉพาะ เพื่อควบคุมการหยิบใช้ไม่ทำให้เกิดการปนเปื้อนสู่เปิดพันธุ์ และไม่เกิดอันตรายต่อบุคคล ภาชนะบรรจุ สารเคมี น้ำยาฆ่าเชื้อ หรือวัตถุอันตรายที่เสื่อมสภาพ หรือใช้หมดแล้วต้องทำลายหรือกำจัดด้วยวิธีที่ถูกต้อง เพื่อป้องกันการนำกลับมาใช้

ผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการใช้สารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่ถูกต้อง รวมทั้งมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันตนเองจากการใช้สารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายและการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

มกษ. 6913: รายการการจัดการฟาร์ม (4) การจัดการไข่

ข้อกำหนด 4.11 มีการเก็บไข่ ทำความสะอาด ฆ่าเชื้อไขฟักอย่างถูกสุขลักษณะ และเก็บไขฟักไว้ในห้องเก็บไข่ที่มีสภาพเหมาะสม

คำอธิบายข้อกำหนด 4.11

การเก็บไข่และทำความสะอาดไข่ถือเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญในฟาร์มเปิดพันธุ์ ผู้ปฏิบัติงานควรปฏิบัติอย่างเหมาะสมและถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อป้องกันและช่วยลดปัญหาอัตราการฟักต่ำ หรือปัญหาคัพพะในไข่ฟักตาย

ควรเก็บไข่อย่างน้อยวันละ 3 ครั้ง มีวิธีการเก็บไข่ที่ถูกสุขลักษณะและฆ่าเชื้อที่ผิวเปลือกไข่โดยวิธีการที่เหมาะสม โดยแยกเก็บไข่สะอาดในช่องวางไข่ (nestbox) ก่อนแล้วจึงกลับมาเก็บไข่เปื้อน เพื่อป้องกันการปนเปื้อน ผู้ปฏิบัติงานต้องมีการล้างมือ ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อทุกครั้งก่อนและหลังเก็บไข่ ต้องแยกไข่พื้น ไข่สกปรก แตกร้าว หรือผิดปกติออกมาและไม่นำเข้าฟัก ไข่สะอาดที่ยังไม่นำเข้าฟักให้เก็บในที่เย็น สะอาด ถ้าเก็บไว้นานหลายวันควรเก็บในห้องเก็บไข่ที่มีอุณหภูมิไม่เกิน 21 องศาเซลเซียส ควบคุมความชื้นสัมพัทธ์ที่ 75% ถึง 85% เพื่อรักษาสภาพของไข่ให้สดอยู่เสมอ มีการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อห้องเก็บไข่อย่างสม่ำเสมอ

ควรจัดให้มีจำนวนช่องวางไข่ที่เหมาะสมกับจำนวนเปิดพันธุ์

- ระบบเก็บไข่ด้วยมือ 1 ช่องวางไข่ (พื้นที่ไม่น้อยกว่า 0.1 ตร.ม)/เปิดพันธุ์ไม่เกิน 5 ตัว
- ระบบเก็บไข่อัตโนมัติ 1 ช่องวางไข่ (พื้นที่ไม่น้อยกว่า 1 ตร.ม)/ เปิดพันธุ์ไม่เกิน 45 ตัว

นอกจากนี้ต้องทำความสะอาดช่องวางไข่ให้สะอาดอยู่เสมอ หากใช้วัสดุรองรังต้องเก็บมูลเปิดและวัสดุรองรังที่สกปรกออก พร้อมทั้งเติมวัสดุรองรังใหม่อย่างสม่ำเสมอ และหากใช้แผ่นรองรังไข่ (Nest pad) ต้องเปลี่ยนหมุนเวียนเพื่อนำออกไปล้างทำความสะอาดและฆ่าเชื้อ

รายการที่ 5 สุขภาพสัตว์

มกษ. 6913: รายการสุขภาพสัตว์ (1) การป้องกันและควบคุมโรค

ข้อกำหนด 5.1 การจัดการสุขภาพสัตว์ การใช้ยา เวชภัณฑ์ และโปรแกรมวัคซีน อยู่ภายใต้ความดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม

คำอธิบายข้อกำหนด 5.1

การจัดการด้านสุขภาพสัตว์ เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญ ในการเลี้ยงเปิดพันธุ์ หากเปิดมีสุขภาพทรุดโทรม ร่างกายอ่อนแอ เจ็บป่วย หรือตาย จะทำให้ผลผลิตต่ำกว่าเป้าหมาย ผู้ประกอบการสูญเสียรายได้ แรงงานและเวลาในการเฝ้าระวังและกำจัดโรค รวมทั้งผู้บริโภคจะได้รับผลผลิตที่ไม่ปลอดภัยด้วย

สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการจัดการฟาร์มทั่วไปและการจัดการด้านสุขภาพสัตว์ปีก โรคระบาดที่สำคัญ และโรคอุบัติใหม่ การใช้ยาภายในฟาร์มรวมทั้งความปลอดภัยของสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์ ดังนั้นการป้องกันและควบคุมโรคในฟาร์มเปิดพันธุ์ต้องอยู่ภายใต้ความดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์ม

มกษ. 6913: รายการสุขภาพสัตว์ (1) การป้องกันและควบคุมโรค

ข้อกำหนด 5.2 มีการป้องกันและฆ่าเชื้อโรค ยานพาหนะ อุปกรณ์ และบุคคลก่อนเข้า-ออกจากฟาร์ม รวมถึงมีการจัดบันทึกการผ่านเข้า-ออกจากฟาร์มที่สามารถตรวจสอบได้

คำอธิบายข้อกำหนด 5.2

การป้องกันและฆ่าเชื้อยานพาหนะ อุปกรณ์ และบุคคล เป็นมาตรการที่ใช้ป้องกันหรือลดความเสี่ยงในการนำเชื้อโรคเข้าสู่หรือออกจากฟาร์มหรือโรงเรือน และในแต่ละโรงเรือนมีระบบการเลี้ยงแบบเข้าและออกพร้อมกันหมด (all in all out) และมีการจัดมาตรการควบคุมโรคก่อนเข้า-ออกฟาร์มหรือโรงเรือน โดยมีการทำลายเชื้อโรคอย่างเหมาะสมก่อนเข้า-ออกฟาร์มดังนี้

(1) บุคคล

(1.1) มีบันทึกการเข้า- ออกจากฟาร์มของบุคคลทุกคนที่สามารถตรวจสอบได้บุคคลภายนอกที่จะเข้าฟาร์มต้องมีการแจ้งวัตถุประสงค์ ข้อมูลการป่วย และประวัติการสัมผัสสัตว์ปีกในช่วง 72 ชั่วโมง ก่อนเข้าฟาร์ม และต้องได้รับการอนุญาตจากผู้มีหน้าที่รับผิดชอบหรือผู้จัดการฟาร์มก่อนทุกครั้ง

(1.2) ผู้ที่จะเข้าในพื้นที่เลี้ยงเปิดพันธุ์จะต้องผ่านการพ่นน้ำยาฆ่าเชื้ออาบน้ำสระผมให้สะอาดและเปลี่ยนไปใส่เครื่องแต่งกายที่กำหนดไว้ให้ใช้เฉพาะในพื้นที่เลี้ยงเปิดพันธุ์

(1.3) บุคคลที่มีประวัติสัมผัสสัตว์ปีกภายนอกฟาร์ม ภายใน 72 ชั่วโมงก่อนเข้าฟาร์มจะต้องมีระยะพักโรค โดยไม่ไปสัมผัสเปิดพันธุ์ในโรงเรือนเป็นระยะเวลา 1 วัน ถึง 3 วัน ในกรณีที่มีเหตุ

จำเป็นหรือฉุกเฉินซึ่งต้องเข้าโรงเรือนโดยไม่มีระยะพักโรค ต้องได้รับอนุญาตจากผู้มีหน้าที่รับผิดชอบหรือผู้จัดการฟาร์มก่อนทุกครั้ง

(1.4) แยกรองเท้าสำหรับใช้ภายนอกและภายในโรงเรือนอย่างชัดเจนต้องมีอ่างน้ำยาฆ่าเชื้อสำหรับจุ่มรองเท้าบูทเวลาเข้าและออกจากโรงเรือน เพื่อป้องกันการนำเชื้อโรคเข้าสู่โรงเรือน

(1.5) บริเวณทางเข้าของแต่ละโรงเรือนต้องมีจุดล้างมือ

(1.6) เสื้อผ้าและรองเท้าที่ใช้ภายในฟาร์มต้องมีการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อทุกครั้งหลังใช้งานเสร็จ

(2) ยานพาหนะ

(2.1) มีบันทึกการเข้า-ออกฟาร์มของยานพาหนะทุกชนิดที่ตามสอบได้

(2.2) มีการแยกยานพาหนะที่ใช้ภายในฟาร์มและภายนอกฟาร์ม

(2.3) จอดยานพาหนะในสถานที่ที่ฟาร์มกำหนดไว้ให้

(2.4) ฟาร์มต้องแสดงและระบุพื้นที่ในการฆ่าเชื้อยานพาหนะที่สามารถสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจน เช่น มีเส้นกำกับที่พื้นให้ยานพาหนะหยุด มีป้ายให้ยานพาหนะหยุดก่อนเข้าฟาร์ม

(2.5) พื้นที่ที่ใช้ในการฆ่าเชื้อยานพาหนะต้องเป็นพื้นคอนกรีตหรือวัสดุชนิดที่ทนทาน ง่ายต่อการทำความสะอาด

(2.6) ยานพาหนะที่เข้า-ออกฟาร์มเปิดพันธุ์และพื้นที่เลี้ยงเปิดพันธุ์ ต้องมีการฆ่าเชื้อโรคให้ทั่วโดยเฉพาะล้อยานพาหนะ รวมทั้งแผ่นรองพื้นเท้าของผู้โดยสารและคนขับในยานพาหนะ

(2.7) ต้องมีการควบคุมสิ่งปนเปื้อนและน้ำที่เกิดจากการฆ่าเชื้อยานพาหนะไม่ให้ปนเปื้อนเข้าไปสู่เขตพื้นที่เลี้ยงเปิดพันธุ์

(3) อุปกรณ์และเครื่องมือ ให้แยกเครื่องมือที่ใช้ในแต่ละโรงเรือน เพื่อป้องกันการปนเปื้อนข้าม มีวิธีการฆ่าเชื้ออุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมที่ถูกต้องตามหลักวิชาการก่อนนำเข้าเขตพื้นที่เลี้ยงเปิดพันธุ์เพื่อป้องกันการปนเปื้อนของเชื้อโรค

นอกจากนี้เกษตรกรต้องมีการจัดการหรือมาตรการที่เหมาะสม ดังนี้

1. ควบคุมสุขลักษณะภายในฟาร์มเพื่อไม่ให้เป็นแหล่งสะสมเชื้อโรค โดยเฉพาะเขตพื้นที่เลี้ยงเปิดพันธุ์ ห้ามนำอาหารเข้าไปรับประทานภายในโรงเรือน

2. พ่นน้ำยาฆ่าเชื้อในบริเวณรอบโรงเรือนถนนทางเข้า-ออกเขตต่างๆ ภายในฟาร์มอย่างสม่ำเสมอ โดยต้องมีเครื่องพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อที่สามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวกและจำนวนเพียงพอเพื่อไว้ใช้พ่นฆ่าเชื้อในจุดต่างๆ ภายในฟาร์มอย่างมีประสิทธิภาพ

3. บริเวณรอบๆ โรงเรือนภายในระยะ 3 เมตร ต้องไม่มีต้นไม้หรือวัชพืชขึ้นกรูกร้าง เพื่อป้องกันไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของนก หรือสัตว์พาหะ เช่น หนู แมลงปีกแข็ง ควรมีการกำหนดแผนการกำจัดวัชพืช โดยระบุความถี่ในการปฏิบัติเพื่อให้ง่ายต่อการจัดการ และสามารถติดตามการทำงานได้

มกษ. 6913: รายการสุขภาพสัตว์ (1) การป้องกันและควบคุมโรค

ข้อกำหนด 5.3 กรณีเกิดโรคระบาดหรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาด ให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์และคำแนะนำของกรมปศุสัตว์

คำอธิบายข้อกำหนด 5.3

ในกรณีที่เกิดโรคระบาดหรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาด ให้ปฏิบัติตามกฎหมายและคำแนะนำที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและมีประสิทธิผลในการควบคุมโรคระบาด ตลอดจนเป็นการลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นด้วย ถ้าพบว่าเปิดพันธุ์มีอัตราการตายสูงผิดปกติให้แจ้งสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเข้าตรวจสอบปัญหา และในกรณีที่เกิดโรคระบาดหรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาดต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.2558 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม และคำแนะนำของกรมปศุสัตว์

สารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือผลิตภัณฑ์วัตถุอันตรายที่ใช้ในกระบวนการต่าง ๆ ต้องได้รับอนุญาตจากกรมปศุสัตว์ให้ใช้ในฟาร์มเลี้ยงสัตว์ โดยให้ใช้ตามคำแนะนำในฉลากผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นทะเบียนกับกรมปศุสัตว์ หรือตามคำแนะนำของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีก

มกษ. 6913: รายการสุขภาพสัตว์ (2) การบำบัดโรคสัตว์

ข้อกำหนด 5.4 การจัดการซากเปิดพันธุ์ให้อยู่ในดุลยพินิจของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มด้วยวิธีเหมาะสม

คำอธิบายข้อกำหนด 5.4

ฟาร์มเปิดพันธุ์ส่วนหนึ่งที่มีการดำเนินการมานานแล้ว และมีแหล่งชุมชนเกิดตามมาภายหลัง มักเกิดปัญหาความขัดแย้งในเรื่องของมลภาวะที่รบกวนชุมชนอยู่เสมอ จึงจำเป็นต้องมีมาตรการในการกำจัดซากเปิดพันธุ์ อย่างถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการ เพื่อลดปัญหามลภาวะต่อชุมชน และลดโอกาสการแพร่กระจายของโรค

(1) ในกรณีของเปิดพันธุ์ที่ตายปกติ

หากพบการตายของเปิดพันธุ์ ให้เก็บซากเปิดพันธุ์ออกจากโรงเรือนทันทีทุกครั้งที่มีการตรวจพบ เปิดที่ตายให้นำซากใส่ถุงพลาสติกกันน้ำและปิดปากถุงให้มิดชิด แล้วนำไปใส่ในถังที่มีฝาปิดเพื่อป้องกันสัตว์พาหะนำโรคจากนั้นจึงรวบรวมไปทำลายในแต่ละวันในบริเวณเฉพาะ สำหรับการทำลายซากซึ่งต้องเป็นพื้นที่ที่ห่างจากบริเวณโรงเรือนอื่น มีดังนี้

(1.1) ทำลายโดยการฝัง ต้องมีเนื้อที่เพียงพออยู่ในบริเวณน้ำท่วมไม่ถึง และไม่ใกล้แหล่งน้ำ ฝังซากไถระดับผิวดินไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร และห่างจากระดับน้ำใต้ดิน โรยปูนขาวหรือราดด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อก่อนกลบหลุมเหนือระดับผิวดินและต้องป้องกันไม่ให้สัตว์ไปคุ้ยเขี่ย

(1.2) ทำลายโดยการเผา ให้ทำในบริเวณที่เหมาะสมและเผาซากจนหมด

(1.3) ทำลายโดยการกลบทับและย่อยสลาย (composing) มีพื้นที่สำหรับการกลบทับ เพื่อย่อยสลายซากเป็ดพันธุ์ที่เหมาะสม และมั่นใจได้ว่าวิธีการดังกล่าวทำให้เกิดการย่อยสลายอย่างสมบูรณ์ ไม่มีความเสี่ยงต่อการเป็นแหล่งแพร่เชื้อหรือพาหะ และมีขั้นตอนปฏิบัติถูกต้องตามหลักความปลอดภัยทางชีวภาพ

(1.4) ในกรณีมีการเคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกออกนอกฟาร์ม ให้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติการนำซากสัตว์ปีกที่ตายปกติหรือคัตทิ้งออกจากฟาร์มของกรมปศุสัตว์ (ภาคผนวก ก.)

(2) ในกรณีของเป็ดพันธุ์ที่ตายจากโรคระบาด ต้องปฏิบัติตามประกาศกรมปศุสัตว์ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด หรือ มีเหตุสงสัยว่าเป็นโรคระบาด หรือสัตว์หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด พ.ศ. 2558 โดยอยู่ภายใต้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ เพื่อให้การทำลายซากสัตว์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

มกษ. 6913: รายการสุขภาพสัตว์ (2) การบำบัดโรคสัตว์

ข้อกำหนด 5.5 อยู่ภายใต้การดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มโดยปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมและตามข้อกำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ. 9032 เรื่อง ข้อปฏิบัติการควบคุมการใช้ยาสัตว์

คำอธิบายข้อกำหนด 5.5

สัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการจัดการด้านสุขภาพสัตว์ปีก โรคระบาดที่สำคัญ และโรคอุบัติใหม่ การใช้ยาภายในฟาร์ม รวมทั้งความปลอดภัยของสัตว์ปีกและผลิตภัณฑ์ ดังนั้นการตรวจวินิจฉัย รักษาโรคป้องกันการเกิดซ้ำ แนะนำและควบคุมการใช้ยา กำหนดระยะเวลาหยุดยาและออกใบสั่งยา ต้องอยู่ภายใต้การดูแลของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มโดยปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ.2545 และตามข้อกำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ. 9032 เรื่อง ข้อปฏิบัติการควบคุมการใช้ยาสัตว์ และกฎหมายฉบับอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดโรคสัตว์

รายการที่ 6 สวัสดิภาพสัตว์

มกษ. 6913: รายการสวัสดิภาพสัตว์

ข้อกำหนด 6.1 ดูแลเป็ดพันธุ์ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีสบาย หากเป็ดพันธุ์ ป่วย บาดเจ็บ พิกัด หรือคัตทิ้ง ควรได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสม เพื่อมิให้เกิดความทุกข์ทรมาน

คำอธิบายข้อกำหนดที่ 6.1

อุตสาหกรรมการเลี้ยงเป็ดพันธุ์ในปัจจุบันมีสภาพการเลี้ยงที่หนาแน่นมากขึ้น การเอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพสัตว์เป็นเรื่องที่ควรคำนึงถึง เนื่องจากการปฏิบัติที่ทำให้สัตว์เกิดความไม่สบายจากภาวะแวดล้อม การบาดเจ็บและโรคภัย ความตื่นกลัว จะก่อให้เกิดความเครียด ลดความต้านทานโรคและยังส่งผล

โดยตรงต่อคุณภาพของสัตว์และผลิตผล จึงควรดูแลให้เปิดอยู่สบาย และจัดพื้นที่ให้สามารถแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ

ฟาร์มเปิดพันธุ์ต้องมีการจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์ปีก โดยปฏิบัติตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพสัตว์ปีก ณ สถานที่เลี้ยง พ.ศ.2554 ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการคุ้มครองและดูแลสวัสดิภาพสัตว์ปีก ณ สถานที่เลี้ยงระหว่างการขนส่ง พ.ศ.2554 พระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ พ.ศ. 2557 โดยมีการตรวจสอบสุขภาพและสวัสดิภาพฝูงเปิดพันธุ์อย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง สุ่มซึ้่งน้ำนักตัวเปิดพันธุ์และควบคุมการกินอาหารเพื่อให้เปิดเนื้อมิน้ำหนักตัวได้ตามที่ต้องการ

ในกรณีที่เปิดพันธุ์ที่ได้รับบาดเจ็บ ป่วย หรือพิการ ให้แยกออกมาเพื่อดูแลรักษาอย่างเหมาะสม หากอาการหนักหรืออยู่ในสภาพที่ไม่สามารถเคลื่อนที่ไปกินน้ำกินอาหารได้ ควรค้ำตั้งด้วยการทำการุณยฆาต เพื่อไม่ให้เกิดความทุกข์ทรมาน โดยผู้ที่ทำการุณยฆาตเปิดพันธุ์ที่ถูกค้ำตั้งจะต้องผ่านการอบรมฝึกปฏิบัติ เรื่อง การทำการุณยฆาตด้วยวิธีที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

รายการที่ 7 สิ่งแวดล้อม

มกษ. 6913: รายการสิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 7.1 ขยะมูลฝอย ของเสีย และมูลเปิดให้นำไปกำจัดหรือจัดการด้วยวิธีที่เหมาะสมและถูกสุขลักษณะ

คำอธิบายข้อกำหนดที่ 7.1

ขยะมูลฝอย และของเสียจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม และทำให้เกิดการปนเปื้อนของพื้นดินแหล่งน้ำและอากาศ อีกทั้งอาจจะเป็นแหล่งแพร่เชื้อของโรคติดต่อต่าง ๆ ได้

ฟาร์มเปิดพันธุ์ต้องมีการกำจัดขยะและของเสีย เช่น ขนเป็ดและมูลเป็ด โดยแยกประเภทของขยะและวิธีการกำจัดให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล และคำนึงถึงการตกค้างในสิ่งแวดล้อม ดังนั้นเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจึงควรเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยไว้ในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิด และนำไปกำจัดโดยวิธีที่เหมาะสม

มกษ. 6913: รายการสิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 7.2 มีการป้องกันการรั่วไหลของน้ำเสีย กรณีปล่อยน้ำที่ใช้ในฟาร์มออกสู่แหล่งน้ำสาธารณะให้บำบัดน้ำเสียอย่างถูกต้องก่อนปล่อยออกจากฟาร์ม

คำอธิบายข้อกำหนดที่ 7.2

การปล่อยน้ำเสียจากฟาร์มสู่สิ่งแวดล้อมโดยไม่ผ่านการบำบัด จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสาธารณสุขซึ่งมีผลกระทบต่อ การเลี้ยงสัตว์ การเพาะปลูก และกิจกรรมอื่น ๆ ในบริเวณข้างเคียง

ฟาร์มเปิดพันธุ์ต้องป้องกันการรั่วไหลของน้ำเสีย กรณีปล่อยน้ำเสียออกสู่แหล่งน้ำสาธารณะต้องมีการบำบัดน้ำเสียจากฟาร์มตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เกิดโรคระบาดในฟาร์ม น้ำเสียจากโรงเรือนหรือฟาร์ม ต้องมีการบำบัดและฆ่าเชื้อตามความเหมาะสม เพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อกระจายสู่สิ่งแวดล้อมภายนอก

มกษ. 6913: รายการสิ่งแวดล้อม

ข้อกำหนด 7.3 ก่อนเคลื่อนย้ายวัสดุรองพื้นหลังการปลดเปิดพันธุ์ ต้องป้องกันการฟุ้งกระจายของวัสดุรองพื้น

คำอธิบายข้อกำหนด 7.3

วัสดุรองพื้นที่ใช้แล้ว ถือเป็นขยะและของเสียที่ต้องมีการจัดการที่ถูกต้องเหมาะสม เนื่องจากการฟุ้งกระจายของวัสดุรองพื้น อาจก่อให้เกิดการแพร่กระจายของเชื้อโรค และก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศได้

ก่อนเคลื่อนย้ายวัสดุรองพื้นหลังการปลดเปิดพันธุ์ควรฉีดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อที่วัสดุรองพื้น เพื่อลดปริมาณเชื้อและลดการฟุ้งกระจายก่อนเคลื่อนย้าย และต้องไม่นำวัสดุรองพื้นกลับมาใช้อีก รถที่บรรทุกวัสดุรองพื้นออกจากฟาร์มต้องมีผ้าใบคลุมให้มิดชิด เพื่อป้องกันการตกหล่น

ในกรณีที่วัสดุรองพื้นสังเคราะห์ที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ให้ทำความสะอาด ฆ่าเชื้อ ทุกครั้งก่อนนำกลับมาใช้ใหม่

มกษ. 6913: รายการสิ่งแวดลอม

ข้อกำหนด 7.4 ในกรณีเป็นขยะติดเชื้อ ให้แยกทำลายตามดุลยพินิจของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มและกำจัดด้วยวิธีที่เหมาะสม

คำอธิบายข้อกำหนด 7.4

ขยะติดเชื้อ ยาเสื่อมสภาพ สารเคมีอันตราย ของมีคม หากถูกทิ้งออกสู่สิ่งแวดล้อมปะปนร่วมกับขยะทั่วไป จะเพิ่มความเสี่ยงในการแพร่กระจายเชื้อโรครภายในฟาร์มหรือเป็นอันตรายทั้งสู่สัตว์ ผู้ปฏิบัติงานภายในฟาร์ม และสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องมีการจัดการที่ถูกต้อง

ในกรณีเป็นขยะติดเชื้อ หรือ ขยะอันตราย ได้แก่ ขวดยา ขวดวัคซีน เข็มฉีดยา ให้แยกทำลายตามดุลยพินิจของสัตวแพทย์ผู้ควบคุมฟาร์มและกำจัดด้วยวิธีที่เหมาะสม

รายการที่ 8 การบันทึกข้อมูล**มกษ. 6913: รายการการบันทึกข้อมูล**

ข้อกำหนด 8.1 มีการบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานในขั้นตอนที่สำคัญในการจัดการฟาร์มที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ ผลผลิตและการควบคุมโรค

คำอธิบายข้อกำหนดที่ 8.1

เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาหารปลอดภัยในด้านการตามสอบ ของกระบวนการผลิต ฟาร์มเปิดพันธุ์จึงต้องมีการบันทึกข้อมูล เพื่อเป็นหลักฐานในการทำงานแต่ละขั้นตอน ว่าถูกต้องตามวิธีปฏิบัติที่กำหนดไว้หรือไม่ นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ในการใช้เป็นข้อมูล เพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุที่มาของปัญหาหรือข้อผิดพลาดในกระบวนการผลิตได้

มกษ. 6913: รายการการบันทึกข้อมูล

ข้อกำหนด 8.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการด้านบุคลากร เช่น การจัดแบ่งโครงสร้าง การดำเนินงาน จำนวนบุคลากร การแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ ข้อมูลด้านสุขภาพ ประวัติและการฝึกอบรมของบุคลากรในฟาร์ม

คำอธิบายข้อกำหนดที่ 8.1.1

ต้องมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการด้านบุคลากรและบันทึกข้อมูลการอบรมของบุคลากรรวมถึงข้อมูลการตรวจสุขภาพประจำปี

มกษ. 6913: รายการการบันทึกข้อมูล

ข้อกำหนด 8.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการด้านการผลิต เช่น ข้อมูลฝูงสัตว์ อาหาร การจัดการฟาร์ม และผลผลิต

คำอธิบายข้อกำหนดที่ 8.1.2

ต้องมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการด้านการผลิต เช่น ข้อมูลฝูงสัตว์ การกินอาหารและน้ำ น้ำหนักเปิดพันธุ์ อัตราการให้ผลผลิต อัตราการตายและการคั้ทิ้ง

มกษ. 6913: รายการการบันทึกข้อมูล

ข้อกำหนด 8.1.3 ข้อมูลการควบคุมป้องกันและบำบัดโรค เช่น ข้อมูลการใช้ยา วัคซีน สารเคมี และไบสังยาสัตว์

คำอธิบายข้อกำหนดที่ 8.1.3

ต้องมีการบันทึกข้อมูลการควบคุมป้องกันและบำบัดโรค เช่น ข้อมูลการใช้ยา วัคซีน สารเคมี รวมถึงไบสังยาสัตว์ ไบมอบหมายการใช้ยา และไบสังผสมยาในอาหารสัตว์ โดยระบุชื่อ ชนิด รุ่นการผลิต วันที่ใช้ และปริมาณการใช้

มกษ. 6913: รายการการบันทึกข้อมูล

ข้อกำหนด 8.2 ให้เก็บรักษาทันทีเป็นเวลาอย่างน้อย 3 ปี

คำอธิบายข้อกำหนดที่ 8.2

เก็บบันทึกข้อมูลเพื่อการตรวจสอบไว้อย่างน้อย 3 ปี

ภาคผนวก ก

แนวทางปฏิบัติการนำซากสัตว์ปีกที่ตายปกติหรือคัตทิ้งออกจากฟาร์ม

เนื่องจากปัจจุบันแต่ละจังหวัดได้ประกาศเป็นเขตเฝ้าระวังโรคระบาดชนิดไข้หวัดนก ในสัตว์ปีกประเภท นก เป็ด พันธุ์ เป็ด และห่าน ดังนั้น การนำซากสัตว์ปีกที่ตายปกติหรือคัตทิ้งออกจากฟาร์มจะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์ โดยอนุญาตให้นำไปเป็นอาหารสัตว์น้ำ หรือ เข้าโรงงานกำจัดซาก (rendering plant) ดังนี้

1) การนำซากสัตว์ปีกไปเป็นอาหารสัตว์น้ำ

1.1 ฟาร์มสัตว์ปีกต้องเป็นฟาร์มมาตรฐานหรือได้รับการรับรองระบบป้องกันโรคและต้องผ่านการตรวจรับรองจากคณะกรรมการของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขของกรมปศุสัตว์ที่จะนำซากสัตว์ปีกไปยังสถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำ

1.2 สถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำจะต้องได้รับการขึ้นทะเบียน หรือได้ยื่นคำขอการจดทะเบียนกับกรมประมง

1.3 ซากสัตว์ปีกที่จะนำออกจากฟาร์มต้องผ่านการต้มในน้ำเดือดระยะเวลาอย่างน้อย 25 นาที มีอุณหภูมิใจกลางเนื้อ 70 องศาเซลเซียส ขึ้นไป

1.4 ยานพาหนะที่ใช้ขนย้ายซากสัตว์ปีกจะต้องเป็นรถบรรทุกปิดมิดชิดด้วยวัสดุคงทน และห้ามเข้าในบริเวณฟาร์มโดยเด็ดขาด ให้รับซากสัตว์ปีกที่ต้มแล้วภายนอกฟาร์ม

1.5 ฟาร์มต้องส่งข้อมูลสัตว์ปีกตายปกติหรือคัตทิ้งระหว่างการเลี้ยงให้ปศุสัตว์อำเภอทราบเป็นประจำทุกสัปดาห์

2) ซากสัตว์ปีกนำเข้าโรงงานกำจัดซากสัตว์ (rendering plant)

2.1 ฟาร์มสัตว์ปีกต้องเป็นฟาร์มมาตรฐานหรือได้รับการรับรองระบบป้องกันโรค และต้องผ่านการตรวจรับรองจากคณะกรรมการของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่จะนำเอาซากสัตว์ปีกออกไปยังโรงงานกำจัดซากสัตว์ ที่กำหนดโดยกรมปศุสัตว์

2.2 โรงงานกำจัดซากสัตว์ (rendering plant) จะต้องผ่านการรับรองจากกรมปศุสัตว์ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

2.3 ยานพาหนะที่ใช้ขนย้ายซากสัตว์ปีกจะต้องเป็นรถบรรทุกปิดมิดชิดทุกด้าน และห้ามเข้าในบริเวณฟาร์มโดยเด็ดขาด ให้รับซากสัตว์ปีกภายนอกฟาร์ม

2.4 ฟาร์มต้องส่งข้อมูลสัตว์ปีกตายปกติ หรือคัตทิ้งระหว่างการเลี้ยงให้ปศุสัตว์อำเภอทราบเป็นประจำทุกสัปดาห์

3) การอนุญาตนำซากสัตว์ปีกที่ตายปกติหรือคัตทิ้งออกจากฟาร์ม

การนำซากสัตว์ปีกที่ต้มแล้วออกจากฟาร์มไปยังสถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำ ตามข้อ 1 หรือนำซากสัตว์ปีกไปยังโรงงานกำจัดซากสัตว์ (rendering plant) ตามข้อ 2 ดำเนินการดังนี้

3.1 เจ้าของฟาร์มจะต้องยื่นคำขออนุญาตเคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอหรือจังหวัดในท้องที่ ตั้งแต่วันที่เข้าเลี้ยงสัตว์ปีก ตามแบบฟอร์มคำขอ (ช.1)

3.2 สัตวแพทย์ประจำท้องที่พิจารณาลงในหนังสืออนุญาตเคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกที่ตายปกติหรือคัตทิ้งได้ล่วงหน้า โดยกรณีสัตว์ปีกเนื้อให้อนุญาตเคลื่อนย้ายล่วงหน้าได้ตลอดรุ่นของการเลี้ยงแต่ไม่เกินร้อยละ 7 ของสัตว์ปีกที่เข้าเลี้ยงทั้งหมด กรณีสัตว์ปีกไข่หรือสัตว์ปีกพันธุ์ให้อนุญาตเคลื่อนย้ายล่วงหน้าได้ คราวละ 1 เดือน โดยระบุจำนวนที่ขออนุญาตไม่เกินอัตราตายปกติหรือคัตทิ้งที่ทางฟาร์มกำหนด ตลอดจนอนุญาตให้ไปพื้นที่ปลายทางตามที่เจ้าของฟาร์มระบุไว้เท่านั้น รายละเอียดหนังสืออนุญาต (ช.2)

3.3 เมื่อฟาร์มได้รับการอนุญาตให้เคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกได้ตามข้อ 3.2 แล้ว สามารถเคลื่อนย้าย ซากสัตว์ปีกออกจากฟาร์มได้ตามเงื่อนไขที่ระบุ ทั้งนี้ฟาร์มจะต้องรายงานข้อมูลสัตว์ปีกตายปกติ/คัตทิ้งให้ปศุสัตว์อำเภอทราบเป็นประจำทุกสัปดาห์ โดยวิธีส่งข้อมูลตามแบบฟอร์มดังกล่าวทาง E-mail หรือ Fax

3.4 ผู้ที่เคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกจะต้องนำสำเนาหนังสืออนุญาต (ช.2) ตามข้อ 3.2 ไปกับยานพาหนะทุกคัน

4) การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่

4.1 สัตวแพทย์สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ/จังหวัดตรวจสอบข้อมูลสัตว์ปีกป่วยตาย และข้อมูลการขนซากออกจากฟาร์มตามข้อ 3.3 หากพบความผิดปกติ ให้เข้าตรวจสอบและเก็บตัวอย่างซากส่งห้องปฏิบัติการ พร้อมทั้งห้ามเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกในฟาร์มทั้งหมดจนกว่าจะมีผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

4.2 เมื่ออายุสัตว์ปีกครบกำหนดเข้าโรงฆ่าก่อนออกใบอนุญาตเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกออกจากฟาร์มไปยังโรงฆ่า ให้ผู้ออกใบอนุญาตพิจารณาจำนวนสัตว์ปีกที่เข้าเลี้ยง จำนวนสัตว์ปีกตาย/คัตทิ้งฝังหรือเผาในฟาร์ม จำนวนซากสัตว์ปีกที่นำไปให้สัตว์น้ำ หรือกรณีนำซากสัตว์ปีกเข้าโรงงานกำจัดซากสัตว์ (rendering plant) และจำนวนสัตว์ปีกที่ขออนุญาตเข้าโรงฆ่าจะต้องมีความสอดคล้องกัน

4.3 หากพบว่ามีผลกระทบผดกกฎหมายให้แจ้งความดำเนินคดีทันที

5) การตรวจสอบการปฏิบัติงานของฟาร์ม

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ และด่านกักกันสัตว์เข้าสู่ตรวจสอบฟาร์ม สัตว์ปีกหรือโรงงานกำจัดซากสัตว์ (rendering plant) และตั้งจุดตรวจสอบการเคลื่อนย้าย หากพบว่าฟาร์มหรือโรงงานกำจัดซากสัตว์มีการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขจะถูกยกเลิกการรับรองทันที หรือหากกระทบผดกกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์จะถูกดำเนินคดีถึงที่สุด และถูกพิจารณาพักใช้หรือเพิกถอนมาตรฐานฟาร์ม หากสัตว์แพทย์ควบคุมฟาร์มสัตว์ปีกมีส่วนเกี่ยวข้องจะถูกเพิกถอนใบอนุญาตควบคุมฟาร์มและสั่งให้สัตว์แพทย์สภาดำเนินการเกี่ยวกับวิชาชีพสัตวแพทย์ต่อไป

ช.1

กรมปศุสัตว์

คำขออนุญาตเคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกตายปกติหรือคัตทิ้ง

วันที่

เรียน

ด้วยข้าพเจ้าอายุปี เลขที่บัตรประชาชน
 อยู่บ้านเลขที่หมู่ที่ถนนตำบล
 อำเภอจังหวัดโทรศัพท์ E-mail.....
 มีความประสงค์ขออนุญาตเคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกที่ตายปกติหรือคัตทิ้ง จากฟาร์ม
 เลขทะเบียนฟาร์มตั้งอยู่ที่

.....
 เลี้ยงสัตว์ปีกชนิดจำนวนเข้าเลี้ยง ตัว จำนวนวันที่เลี้ยง วัน
 โดยเลี้ยงระหว่างวันที่ ถึงวันที่

อัตราสูญเสียที่ยอมรับได้

สัตว์ปีกเนื้อ อัตราร้อยละ (ไม่เกินร้อยละ 7) หรือไม่เกินตัว/ตลอดรุ่นการเลี้ยง
 สัตว์ปีกไข่หรือสัตว์ปีกพันธุ์ อัตราร้อยละหรือไม่เกิน ตัว ในระยะเวลา 1 เดือน

พื้นที่ปลายทาง

สถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำ (ระบุชนิด) พร้อมเลขทะเบียนหรือเลขที่เอกสารคำขอขึ้นทะเบียน
 ของกรมประมง

โรงงานกำจัดซากสัตว์ (Rendering plant) พร้อมเลขที่ใบรับรองของกรมปศุสัตว์

ลงชื่อ ผู้ขออนุญาต

(.....)

ลงชื่อ

(.....)

เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ผู้รับคำขอ

ช.2

กรมปศุสัตว์

เลขที่ (ลำดับที่)../.(พ.ศ.)....

หนังสืออนุญาตให้เคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกออกจากฟาร์ม

เขียนที่

หนังสือฉบับนี้แสดงว่าเจ้าของฟาร์มสัตว์ปีก ชื่ออายุ..... ปี
 เลขที่บัตรประชาชนอยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ถนน
 ตำบลอำเภอ จังหวัดโทรศัพท์
 E-mail.....
 ฟาร์มสัตว์ปีกชื่อ เลขทะเบียนฟาร์ม
 ตั้งอยู่ที่
 เลี้ยงสัตว์ปีกชนิด จำนวนเข้าเลี้ยง ตัว

ได้รับอนุญาตให้เคลื่อนย้ายซากสัตว์ปีกที่เลี้ยงในฟาร์มที่ตายปกติหรือคัดทิ้งไปยัง

- สถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำ (ระบุงชนิด) พร้อมเลขทะเบียนหรือเลขที่เอกสารคำขอขึ้นทะเบียน
 ของกรมประมง
 จำนวนซากสัตว์ปีกที่ได้รับอนุญาตไม่เกิน ตัว
- โรงงานกำจัดซากสัตว์ปีก (Rendering plant) พร้อมเลขที่ใบรับรองของกรมปศุสัตว์

 จำนวนซากสัตว์ปีกที่ได้รับอนุญาตไม่เกิน ตัว
 ระยะเวลาที่อนุญาตให้เคลื่อนย้ายระหว่างวันที่ ถึงวันที่

ออกให้ ณ วันที่

ลงชื่อ
 (.....)
 ตำแหน่ง.....

หมายเหตุ

- 1) ผู้ออกหนังสืออนุญาตคือปลัดจังหวัดหรือปลัดตัวอำเภอ
- 2) พื้นที่ปลายทางที่เป็นสถานที่เลี้ยงสัตว์น้ำจะต้องได้รับการขึ้นทะเบียนหรืออยู่ระหว่างขั้นตอนการขึ้นทะเบียนจากกรมประมง ส่วนโรงงานกำจัดซากสัตว์ (Rendering plant) จะต้องได้รับการรับรองจากกรมปศุสัตว์
- 3) จำนวนซากสัตว์ปีกเนื้อให้อนุญาตได้ตามที่คำนวณจากอัตราการตายปกติหรือคัตทิ้งตลอดรุ่นของการเลี้ยงแต่ไม่เกินร้อยละ 7 ของสัตว์ปีกที่เข้าเลี้ยงทั้งหมด ส่วนสัตว์ปีกไข่หรือสัตว์ปีกพันธุ์คำนวณในระยะเวลา 1 เดือน ทั้งนี้เป็นไปตามที่พาร์มกำหนดอัตราที่ยอมรับได้ของการตายหรือคัตทิ้งดังกล่าว
- 4) สัตว์ปีกเนื้อให้อนุญาตล่วงหน้าได้ตลอดรุ่นของการเลี้ยง ส่วนสัตว์ปีกไข่หรือสัตว์ปีกพันธุ์ให้อนุญาตล่วงหน้าได้ คราวละ 1 เดือน
- 5) ให้นำสำเนาหนังสือฉบับนี้ (ช.๒) ไปพร้อมกับยานพาหนะที่ขนย้ายซากสัตว์ปีกทุกคัน